

Prof. Dr. Oktay UYGUN

TÜRKLERİN DEVLETLEŞME SÜRECİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

KÖKENLER: ORTA ASYA BOZKIR KÜLTÜRÜ

I. TÜRKLERİN TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞI.....	3
Göçebe Çobanlık	5
Toplumsal Yapı	6
Göçebe Kabilelerin (Boyların) Örgütlenmesi	8
II. DEVLETİ TANIMLAMAK.....	11
Devlet İktidarının Ayırt Edici Özellikleri.....	13
İlk Devletlerin Ortaya Çıkışı.....	15
Birincil - İkincil Devlet Oluşumu.....	17
Orta Asya'nın Farklılığı	18
Ticaret Yollarının Önemi.....	19
III. KABİLELER KONFEDERASYONUNDAN İMPARATORLUĞA..	23
Konfederal Birliklerin Ortak Özellikleri.....	23
Avrasya Coğrafyasında Göçebelik - Yerleşiklik.....	29
İmparatorluğun Varlığı Devletin Kurulduğunun Kanıtı Olabilir mi?.....	30
IV. KONFEDERASYONDAN DEVLETE.....	34
Moğol İmparatorluğu: Konfederal Yapının Devletleşmesi	35
Ticaretin Önemi	37
Uzun Mesafeli Ticaret	39
Devletleşme Eğilimi.....	41

Kağanın Rolü ve Statüsü.....	44
V. DEVLET - İMPARATORLUK TARTIŞMASI.....	48
Devletleşmenin Eşiğinde Bir Bozkır İmparatorluğu: Hunlar.....	49
Hunlarda Toplumsal Yaşam	50
Hun Devleti Kuruldu mu?.....	52
İkincil Devlet Tartışması.....	55
VI. GÖKTÜRKLER.....	58
Türk Barışı	59
Kültürel Etkileşimin Boyutları.....	60
Göktürklerin Yaşam Tarzı.....	62
Göktürklerden Sonra: Uygurlar ve Karahanlılar.....	66
Yusuf Has Hacib ve Kaşgarlı Mahmud	69

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK SİYASAL KÜLTÜRÜ

VE

DEVLETİN KUTSALLAŞTIRILMASI

I. KUTSAL İKTİDAR ANLAYIŞININ KÖKENLERİ.....	75
Eski Türklerde İktidarın Kutsallığı	77
İslamiyet'ten Sonra İktidarın Kutsallığı.....	80
İki Kültürü Bağdaştırma Çabaları	83
II. İSLAMİ DEVLET MODELİ ?	86
Medine Sözleşmesi	89
İlk Dört Halife Dönemi	90
Emeviler ve Abbasiler Dönemi.....	93
Gazali ve İktidarın Kutsallığı Anlayışı.....	94
Selçuklular Dönemi	96
Osmanlılar Dönemi	97

III. LAİKLEŞME SÜRECİ VE KUTSAL İKTİDAR ANLAYIŞI	99
Farklı Laikleşme Süreçleri	99
Dünyevi Kutsallık!	100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUTLAK İKTİDAR ANLAYIŞI

I. TÜRKLERİN TARİHİNDE MUTLAK İKTİDAR DÜŞÜNCESİ. 107	
Orta Asya Bozkır Geleneği.....	108
Bozkır Kültüründe İktidarın Paylaşılması	109
Bozkır Geleneğinde Hatunun Statüsü	111
Selçuklularda İktidarın Paylaşılması.....	112
Osmanlılarda İktidarın Paylaşılması.....	113
İslami Etki: Selçuklu ve Osmanlılarda Hatun'un Statüsü.....	115
II. OSMANLILARDA MUTLAK İKTİDAR DÜŞÜNCESİNİN KURUMSALLAŞMASI.....	117
A. Dirlik Sistemi	118
Küçük Aile İşletmesi Modeli.....	120
Dirlik Sistemi ve Batı Feodalitesi Farkları	122
B. Kul Sistemi.....	124
Devşirme Yöntemi	124
Mutlak İktidar Arayışının Kurumsal Göstergesi: Divan-ı Hümayun	128
C. Örfi Hukuk Sistemi.....	130
Örfi Hukukun Meşruluğu Tartışması	131
Mutlak İktidar ve Adalet	134
Adalet Dairesi: Kadim Bir Ortadoğu Anlayışı.....	134
Farabi'ye Göre Adaletin Kökeni.....	137
Eski Türklerde Adalet Anlayışı ve Töre.....	139

III. MODERN ÇAĞDA MUTLAK İKTİDARI SINIRLAMA

ÇABALARI.....	141
Osmanlılarda Sınırlı İktidar Anlayışının Belirmesi.....	141
Sınırlı İktidar Düşüncesi ve 1961 Anayasası.....	142
Milli Egemenlik İlkesi ve Sınırlı İktidar Düşüncesi	143
İktidarı Sınırlama Çabalarının Değerlendirilmesi	145
KAYNAKLAR	147